VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Komission ehdotus energiaverodirektiivin (EVD) uudistamisesta

Leo Parkkonen
13.10.2021
Esitys eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Energiaverodirektiivin (EVD) uudistamisen tavoitteet

- Toimia yhtenä osana ilmastopoliittista 55-pakettia
  - Kytkeä energiaverotus nykyistä paremmin EU:n energia-, ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan
  - Parantaa sen toimintaa vähennettäessä päästöjä, edistettäessä energian säästöä, energiatehokuutta sekä tavoiteltaessa siirtymää sähköön ja vaihtoehtoisiin polttoaineisiin
- Sisämarkkinoiden toiminnan parantaminen sekä
- Säilyttää jäsenvaltion mahdollisuus energiaverotuottoihin

Ehdotuksen keskeinen sisältö

- Määräperusteisesta vähimmäisverosta siirryttäisiin tuotteen energiasisältöön perustuvaan veroon – esitykseen ei sisälly kuitenkaan hiilidioksidiveroa.
- Veropohja laajenisi vetyyn, turpeeseen ja kiinteään biomassaan, – esimerkiksi biopolttonesteet ja biokaasu jo nykyisen EVD:n mukaan veronalaisia tuotteita.
- Verotaso määräytyisi tuotteen käyttötarkoituksen ja ympäristöominaisuuksien perusteella. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi kansallisessa verotuksessaan noudatettava tätä järjestystä. Esimerkiksi bensiinistä ja dieselistä olisi kannettava sama energiasisältövero. Sähkön vero kytkettäisin kehittyneiden lämmityspolttoaineiden verotasoon
- Kokonaisuutena vähimmäisverotasoja korotettaisiin lievästi ja niitä tarkistettaisiin vuosittain EU-tasoisen kuluttajahintaindeksin perusteella verojen reaalitasojen säilyttämiseksi.
- Poikkeuksia karsittaisiin. Yritys- ja yksityiskäytön ei voisi tehdä eroa. Mahdollisuus ammattidieseliin poistettaisiin. Energiaintensiiviselle teollisuudelle ja maataloudelle voitaisiin edelleen myöntää veronalennuksia vähimmäistason yläpuolella.
- EU:n sisäisen kaupallisen lentoliikenteen ja vesiliikenteen polttoaineiden verottomuudesta luovuttaisiin. Lentoliikenteelle tulisi 10 vuoden siirtymäaika ja lentorahtiliikenne säilyisi verottomana. EU:n ulkopuolisessa lento- ja vesiliikenteessä polttoaineet säilyisivät verottomina

Ehdotuksen vaikutuksista

- Vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti niihin jäsenvaltioihin, joissa verotasot alle ehdotetun minimin ja joiden veropohjaan ja veron rakenteeseen tulisi suuria muutoksia.
- Suomessa lainsäädäntöön olisi tehtävä muutoksia esimerkiksi veropohjan laajenemisesta, veron rakenteen muuttumisen sekä lento- ja meriliikenteen polttoaineiden verottamisesta johtuen.
- Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset Suomelle tulisivat veropohjan laajenemisesta, verotuksen yhtenäistämisestä, lento- ja meriliikenteen verotuksesta - vähimmäisverokantojen muutoksien vaikutus olisi vähäinen.
- Vaikutuksia arvioitava yhdessä muiden 55-valmiuspaketin ehdotusten kanssa kuten lento- ja meriliikenteen biopolttoaineet sekä päästökaupan laajentaminen lämmitykseen, liikenteeseen ja merenkulkuun sekä sen tehostaminen lentoliikenteessä.
- Suomen edistyksellisestä verorakenteesta (polttoaineen energiasisältö ja elinkaaren aikainen hiilidioksidipäästö) johtuen ympäristövaikutukset vähäisiä.
- Vaikutukset riippuvat keskeisesti siitä, millaisia verotasoja jäsenvaltio ottaa käyttää vähimmäistason yläpuolella.

Käsittelyn tilanne

- Asiaa on käsitelty kaksi kertaa neuvoston työryhmässä.
- Ensimmäisessä kokouksessa oli kyseessä EVD:n yleisesittely.
- Toisessa kokouksessa aloitettiin artiklojen tekninen läpikäyminen, jonka voisi arvioida jatkuvan tämän syksyn.
- Puheenjohtajavaltio voi mahdollisesti viedä asian joulukuun ECOFIN-neuvostoon ei keskustelukohtana, vaan tilanne/edistymisraporttina.

Valtioneuvoston keskeiset näkemykset

- Kokonaisarvioiti tehdään yhdessä muiden 55-valmiuspaketin ehdotusten kanssa.
- Suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti energiatuotteiden ja sähkön verotukseen yhdenmukaisesti niiden energiasisällön ja ympäristöominaisuuksien perusteella.
- Pidetään lähtökohtaisesti hyvänä vähän tukia käyttävän korkean verotuksen maan kannalta, että erilaisia veropoikkeuksia ja vapautuksia poistetaan yhdenmukaisemman verotuksen ja paremman päästöohjaavuuden saavuttamiseksi. Toisaalta verokantojen yhtenäistämiseen voi kuitenkin liittyä riskejä verotuottojen ja ympäristöohjauksen vähentymisestä ja kilpailukyvyn kannalta.
- Veropohjan laajentamiseen liittyy jatkoselvitystä vaativia seikkoja.
- Kannatetaan vähimmäisverotasojen nostoa ja indeksointia.
- Lentoliikenteen ja merenkulun polttoaineiden verottamiselle voi olla perusteita ympäristön ja liikennemuotojen neutraalin kohtelun kannalta. Kuljetusintensiivisen reunavaltion kannalta verotukseen liittyy riskejä ja vaikutuksia tulee arvioida 55-valmiuspaketin muiden ehdotusten kannalta sekä muut maailmanlaajuiset toimet huomioiden ja niihin kannustaen.
- Kannat täydentyvät ehdotuksen yksityiskohtaisemman käsittelyn edetessä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET